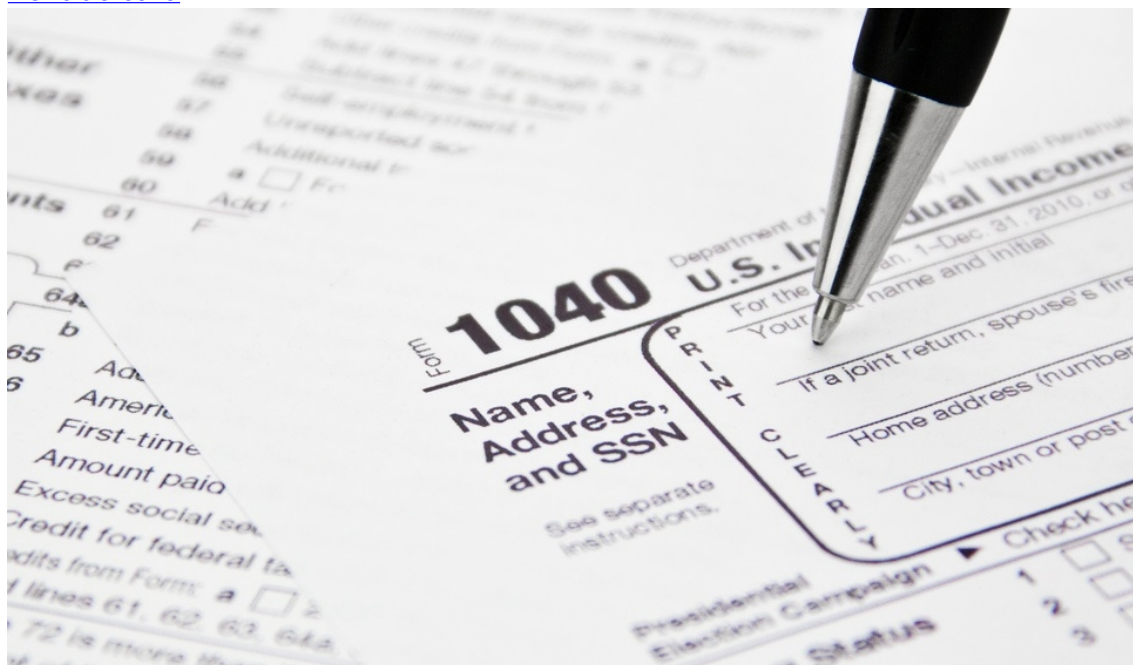

Hi ha vida després de les subvencions! (les alternatives)

DII, 21/01/2019 per Carles Armengol

[Vent de cara](#)

En publicar l'article [Morin les subvencions!](#) em vaig comprometre a **proposar alternatives** i a continuació n'esbossaré alguna perquè, efectivament, hi ha vida després de les subvencions.

Amb el primer article volia sapsejar una mica el tema. Tot i que la percepció dels problemes que generen les subvencions està força estesa, sembla que ens hi acomodem o ens hi resignem. Si això del país nou triga massa potser que mirem d'adobar el que tenim.

De ben segur que els procediments són millorables i que algunes de les disfuncions apuntades sobre el model actual de subvencions són corregibles. De fet, les convocatòries plurianuals, que comencen a ser més freqüents, ja suposen una certa millora en donar més perspectiva i fent que un sol tràmit de sol·licitud pugui abastar més d'una anualitat.

Millorar les convocatòries i simplificar els procediment és possible però és una qüestió molt tècnica que cal abordar a fons i escapa de la pretensió d'aquests articles. Però també hi ha usos no adients de les subvencions que caldria substituir.

Subsidiarietat de l'administració i incentius a les donacions

La primera qüestió que plantejo és més un principi de fons o un marc a adoptar: la subsidiarietat. En una societat desenvolupada i madura, la funció dels poders públics és la regulació, la garantia de drets i la correcció de la redistribució de la riquesa, més que no pas la prestació directa de serveis. En aquest sentit, l'administració pública és subsidiària d'allà on no arriba l'acció de les persones i de la societat organitzada.

Des d'aquest marc, abans de pensar a subvencionar, caldria facilitar al màxim l'obtenció dels recursos necessaris per part de les entitats i iniciatives que els requereixin. Un mecanisme per fer-ho possible seria la promoció de les donacions i el mecenatge amb incentius fiscals o d'altre tipus.

Vegem-ne un exemple pràctic. Durant molts anys, les entitats i els govern catalans han reivindicat la gestió autonòmica de les subvencions amb les quals es reparteixen els fons generats per la casella de l'IRPF "altres finalitats socials". Sembla que, després d'esperar-ho i reivindicar-ho molt, ja s'ha assolit part de la transferència.

Jo havia proposat superar aquest model per un altre. Sense cap èxit, val a dir. En comptes que l'administració –sigui quina sigui– hagi de fer una convocatòria de subvencions per repartir els diners, per què no és dediquen els fons a incentivar les donacions privades cap a aquestes entitats? Seria un procediment molt més senzill, econòmic i, fins i tot, democràtic, ja que la tria dels projectes i de les entitats la farien els donants i no la pròpia administració.

També es podria fer d'altra manera. Així com hi ha una creueta per demanar que s'assignin uns diners a l'església catòlica (per cert, caldria que les altres confessions arrelades també tinguessin les seua casella), per què no és el propi contribuent qui fa l'assignació a una entitat determinada?

Aquests mecanismes no treuen la potestat de fixar prioritats a l'administració. De fet, a cada exercici hi ha alguns esdeveniments, habitualment de caràcter esportiu o cultural, en què les donacions estan especialment incentivats des del punt de vista fiscal.

Concerts

La prestació de serveis que tenen una garantia pública legalment establerta és un dels casos en què el finançament via subvenció no encaixa de cap de les maneres. Suposa una inestabilitat i una precarietat a la qual no es poden sotmetre les prestacions continuades de determinats serveis.

El món sanitari i el [món educatiu](#) han desenvolupat un model per al finançament públic de la participació d'entitats privades en la prestació de serveis universals garantits que s'anomena concert. A vegades els concerts s'identifiquen amb les subvencions, però hi tenen poc a veure i s'apropen més a la figura del contracte.

Els concerts educatius i els concerts sanitaris no tenen un funcionament idèntic, però sí unes bases comunes. Els concerts estableixen els compromisos d'ambdues parts i la justificació de l'ajut econòmic rebut no és a través de la comprovació d'unes despeses realitzades, sinó d'un servei realitzat.

Tenen els seus problemes, però suposen una millora substancial sobre el model de subvencions. Tenen un marc molt més estable, es poden acordar per temporalitats més elevades i tenen un sistema de justificació més racional i àgil.

Contractes

El sistema "normal" que l'administració té per finançar obres, subministraments o serveis que li faciliti un actor privat és el contracte. És possible que algunes accions subvencionades haurien de ser més pròpiament objectes de contracte.

El contracte és un sistema radicalment diferent al de la subvenció i, tret de la lliure concurrència i el concurs per garantir la igualtat d'oportunitats dels contractants, els contractes del sector públic són molt similars als que se celebren entre privats. Per a les entitats pot suposar avantatges, però la seva tramitació per part de l'administració és extremadament complexa i llarga degut a les garanties d'imparcialitat.

El principi d'igualtat d'oportunitats dels candidats és tan determinant en aquests contractes que es fa difícil incloure clàusules socials que puguin privilegiar, per exemple, el tercer sector. Sí que hi ha possibilitats d'incloure clàusules de caràcter laboral i, per exemple, discriminar positivament els centres especials de treball, però no pas el caràcter no lucratiu de l'entitat contractant. Els concerts, per contra, sí que es poden regular de manera que es limitin a entitats que reuneixin unes determinades característiques.

Convenis i altres

El conveni és una fórmula força emprada en la relació entre administracions, però no tant entre l'administració pública i el món privat.

De fet, si un conveni preveu alguna contraprestació econòmica, la seva vehiculació és la pròpia de les subvencions. Per tant no és res radicalment diferent, però la forma conuenial permet un ajustament en funció del projecte o acció que no és fàcil de fer en convocatòries obertes de lliure concurrència.

A través d'un conveni, la cooperació entre administració pública i entitat pot abastar altres aspectes que no pas els merament dineraris. És un model que es podria desenvolupar més per cobrir determinats àmbits on la subvenció no acaba de funcionar.

També hi ha altres formes d'ajut indirecte a les entitats que presten serveis que és l'ajut als beneficiaris en el "consum" d'aquests serveis: beques (menjadors, colònies...), xecs...

Sense voluntat d'exhaustivitat, crec que resten apuntades algunes alternatives. En qualsevol cas, tampoc es tracta d'eliminar totes les subvencions ni de pensar que es poden substituir de manera genèrica per un altre únic mecanisme que s'avingui a totes les circumstàncies. Cal filar més prim.